

Het juryrapport:

'Rudi is het voorbeeld van een docent zonder wie je als school niet kunt. Zijn gedrevenheid het beste uit leerlingen te halen en nooit op te geven, maakt dat hij ontzettend veel met hen bereikt.'

Gedreven door liefde voor leerlingen

Hij is wat je noemt een 'onderwijsaanjager'. Maar bovenal ook is hij gedreven, enthousiast, recht door zee en voor zijn leerlingen dag en nacht bereikbaar. Niet voor niets is docent Rudi Hoffman van Scholengemeenschap Lelystad verkozen tot docent van het jaar 2006. Al blijft hij zelf bescheiden.

En of hij verrast was toen hij hoorde dat hij was genomineerd voor beste docent van het jaar 2006. 'Leuk', dacht hij, 'maar daar hoor ik nooit meer iets van'. Zijn verbazing was dan ook nog groter toen hij uiteindelijk werd verkozen tot de beste. En niet omdat hij twijfelt aan wat hij doet voor zijn leerlingen, zijn school en het onderwijs in zijn algemeenheid, maar meer omdat hij er 'werkelijk nooit bij stil had gestaan' daarvoor in aanmerking te komen. Bovendien is het hem daar ook niet om te doen. Zijn inspanningen en zijn gedreven manier van werken worden hem ingegeven door de 'liefde' voor zijn leerlingen. Hij zet zich met hart en ziel voor hen in met als doel dat ze daadwerkelijk iets bereiken, dat ze uiteindelijk vol vertrouwen en met voldoende bagage de maatschappij binnenstappen. "Maar", voegt hij daar direct aan toe, "ik ben geen onderwijsgoeroe. Dat heb ik ook onmiddellijk aangegeven op school; 'jongens, het mag dan zo zijn dat ik deze prijs heb gewonnen, dat maakt mij niets meer of beter dan een ander.' " Toch denken leerlingen en ouders daar heel anders over, zo heeft hij gemerkt. Onlangs had hij oudergesprekken waarbij hij bijna letterlijk op een voetstuk werd geplaatst. "Ik werd enorm opgehemeld door die mensen. Dat was zacht gezegd heel gek. En eerlijk gezegd voelde ik me daar ook helemaal niet gemakkelijk bij."

Buitenschoolse activiteiten

Eén van de zaken die de jury in het oog sprongen tijdens de nominatie, waren de vele buitenschoolse activiteiten die Hoffman organiseert. Zo was er afgelopen jaar een groot congres in Lelystad. Hoffman zag er onmiddellijk een mooie opdracht in. Hij nodigde twaalf van zijn leerlingen uit en verzorgde samen met hen de gehele catering tijdens het congres. "Door dergelijke praktische vaardigheden komen leerlingen echt verder en leren ze meer dan uit welk boek dan ook. Om maar te zwijgen van het plezier dat ze er aan beleven."

Hoffman is dan ook van mening dat de zogenaamde WPS-lokalen 'op straat liggen.' "En begrijp me niet verkeerd. Ik wil het nut van WPS-lokalen niet bagatelliseren. Maar zo'n lokaal is geen doel, slechts een middel. Veel docenten steken enorm veel energie in nieuwe boeken en nieuwe lokalen. Dat is de wereld op zijn kop. Steek die energie in je leerlingen. Dat is cruciaal, maar gebeurt te weinig. Veel docenten zoeken het te veel in de vorm." Een ander punt dat bij de jury de doorslag gaf, was de strijd die Hoffman voerde om de afdeling Zorg en Welzijn op Scholengemeenschap Lelystad in stand te houden. "Enkele jaren geleden lag die afdeling op zijn gat en dreigde te verdwijnen. Daar heb ik mij met hand en tand tegen verzet. Uiteindelijk 'vond' ik een subsidiepotje met daarin 300.000 gulden. Dat maakte het mogelijk de boel te verbouwen en te moderniseren en nieuwe vakken, zoals bijvoorbeeld wiskunde, te integreren. Van de directie kreeg ik vervolgens toestemming dat in gang te zetten. Daar heb ik een soort vrijetijdsbesteding van gemaakt." Het werd een succes. De afdeling floreert als nooit tevoren. "Nu wordt er vaak gezegd: 'Hoe is het mogelijk dat we die afdeling ooit hebben willen sluiten.'"

Een waardig ambassadeur

Het mooiste aan zijn uitverkiezing tot docent van het jaar vindt Rudi Hoffman wel dat hij zich nu een jaar lang mag opwerpen als ambassadeur voor het onderwijs. Een rol die hem absoluut is toevertrouwd.

“Wanneer we de media moeten geloven, is het binnen het vmbo-onderwijs niets dan ellende. Daar erger ik mij mateloos aan. Laten we niet vergeten dat liefst tweederde van de Nederlandse leerlingen een vmbo-opleiding volgt. Wanneer we met zijn allen blijven roepen dat die groep het afvalputje van de maatschappij is, waar zijn we dan? Ik bekijk het liever positief. Het glas is niet half leeg maar half vol. We moeten win-win-situaties opzoeken in plaats van steeds maar weer de mindere zaken benadrukken.”

‘We moeten win-win-situaties opzoeken in plaats van steeds maar weer de mindere zaken binnen het vmbo-onderwijs benadrukken.’

Een boodschap die Hoffman ook graag overbrengt op collega-docenten. “Leerlingen die buiten de boot dreigen te vallen of die absoluut niet willen, worden door docenten vaak beschouwd als een probleem. Ik zeg op mijn beurt: ‘Dat is geen probleem, dat is je werk.’ Wanneer ik met een dergelijke leerling van doen heb, neem ik hem of haar apart voor een goed en diepgaand gesprek. Ik wil dan echt ontdekken waar het probleem ligt. Heeft het iets te maken met de thuissituatie, met de groep of met wat dan ook. Kortom, ik ga met zo’n kind in gesprek over het welbevinden. Wanneer je dat goed aanpakt, gaat zo’n kind zich ook anders opstellen. Inderdaad, daar gaat soms veel tijd en energie inzitten, maar nogmaals, dat is een onderdeel van mijn werk. Zodra een docent zegt dat hij niets kan beginnen met een bepaalde leerling, zegt dat meer over die docent dan over die leerling.”

Veranderingen

Daarom ook is Hoffman van mening dat het de hoogste tijd is voor veranderingen aan de basis, de lerarenopleidingen. “Maak eens een opleiding waar je eerst wordt opgeleid tot leraar. Pas als je dat in de vingers hebt, kun je je specialiseren in bepaalde vakken. Nu is het zo dat leraren worden opgeleid tot bijvoorbeeld leraar Engels. Maar nogmaals, ik zou liever zien dat ze worden opgeleid tot leraar. Een van de dingen die ze moeten kunnen is een gesprek voeren en daaruit krijgen wat ze willen dat eruit komt. De basis van het gesprek met de leerling begint al tijdens de eerste les met je nieuwe groep. Die basis is dat je probeert uit te vinden wat een kind wil. Mijn mentorklas is een 3-vmbo klas. Na twee brugjaren moeten ze naar het vmbo, dat zien ze lang niet altijd als iets positiefs. Het is mijn taak als docent hun te laten ervaren dat ze op een hartstikke goede opleiding zitten, hen successen van oud-leerlingen voor te houden en te vertellen wat voor leuke dingen ze allemaal gaan doen. Doe je dat goed, dan zie je binnen een week een omslag. Hoe bereik ik een kind, hoe kan ik een kind het gevoel geven: jij betekent iets voor mij als docent? Dat gesprek op gang krijgen is zo essentieel.”

Open gesprek

Tijdens individuele gesprekken met leerlingen gaat het er volgens Hoffman om dat jij, de docent, steeds weer uitlegt waarom jij iets belangrijk vindt. Ook al ziet die leerling dat in eerste instantie helemaal niet zitten. “Dat is

iets waar docenten vaak moeite mee hebben. Maar wanneer je zo'n gesprek goed aanpakt, zegt een kind uiteindelijk: 'Oké, ik ga het doen.' Neem elke leerling de hele tijd serieus."

Zo zoekt Hoffman op dagen dat hij geen lessen heeft, stevast zijn klas op. Tijdens die bezoeken neemt hij leerlingen apart. Gewoon, voor een open gesprek. "Dat is zo belangrijk in de eerste fase. Kinderen zijn helemaal niet gewend dat iemand een open gesprek met hen wil voeren: 'Ik ben toch niet stout geweest? Ik ben er niet uitgestuurd?' Ik kom niet bij dat kind omdat er iets aan de hand is, maar uit pure interesse in hoe het op school en thuis gaat." Nogmaals, dat is essentieel, het tonen van belangstelling en begrip. Daarom ook zou ik graag zien dat docenten die inmiddels hun sporen hebben verdiend in het onderwijs, worden ingezet als coaches voor minder ervaren docenten. Helaas gebeurt het nu te vaak dat juist de ervaren mensen doorschuiven naar posities die mijlenver afstaan van de echte praktijk. Doodzonde." □